

GÁL ATTILA

ONLINE IDŐVONALAK (TIMELINES) AZ OKTATÁSI GYAKORLATBAN

Az idővonal az időpontok (napok, évek, évezredek) fokozatos elrendezésének ábrázolása egy egyenesen, amelynek formája lehet függőleges oszlop vagy vízszintes tengely is. Tulajdonképpen ez az események időrendi sorrendben történő grafikus ábrázolása a számtengelyen. Az időhorizontok különösen hasznosak a történelmi áttekintések folyamán, mert az idővonal láthatóan ábrázolja a fontos eseményeket egy adott időszakon belül (Vargov – Szarka, 2018b, 105).

HOL HASZNÁLHATJUK AZ IDŐVONAL TECHNIKÁJÁT?

Az oktatásban az idővonal szinoptikus segédeszközként használható a történelem tanításában, amelyben nagy hangsúlyt kap az események időrendi elhelyezése és a fokozatosság. Azonban minden tantárgyban akadnak olyan tananyagrészek, amelyek időrendi sorrendben ábrázolhatók. Ilyen:

- a korszakokon átívelő témafejlds bemutatása,
- az lvilg fejlődésének bemutatása vagy a fejlődés különböző stdiuma-
inak leírásai,
- egy történelmi kor/korszak idővona-
lnak elkészítése,
- eseményekben gazdag regény törté-
néseinek vagy egy szereplő útjának
ábrázolása,
- stílusirányzatok fejlődésének bemu-
tatása (pítészet, festészet, zene...),
- tematikus egységek logikai fokoza-
tosságnak kidolgozása,
- tudományos megfigyelés időrendj-
nek meghatározása. (Vargov–Szar-
ka, 2018a, 88)

Az idővonal a grafikus elrendezés egyik típusa, amely a konkrét eseményeket fokozatosan, általában dátumokkal és lineáris formában ábrázolja. Az idővonalra feltüntethetnk pontos dátumokat, az események helyszíneit, st lehetőségünk van képek, fényképek esetleg videofelvételek csatolására is.

A híres személyiségek lettörténeteit is sznesíthetnk, ha webalkalmazásokat használunk. Lehetnek ezek például írók, tudsok, zeneszerzők életrajzának prezentációi – a multimediális techni-

kék és segédeszközök felhasználása ezeket érdekesebbé teszi a tanulók számára, segségnkkel nemcsak a tananyag iránt, hanem az adott tantárgy iránt is megnhet a diákok érdeklődése.

Az idővonal a diákok számára kitn eszköz lehet ütemtervek, idbeosztások elkészítésére is. A vizuális ábrázolás lehetővé teszi az egyszerű lépssorozatok megtételét az idő folyamataiban, valamint az időkeretek kijelölését. Az idbeosztások terveit megjeleníthetünk a képernyőn vagy plakát formájában ki is nyomtathatjuk.

A projektoktatás egy újabb lehetőséget kínál az idővonalak felhasználására. Az applikációk segségvel a tanulók gyorsan és egyszerűen tudják megtervezni a projekt részfeladatait az ütemterv elvárásaival, s egységes egészsknt láthatják a teljes folyamat végeredményét. Csoportmunka esetében a projekt elkészítése a csoport tagjaitól összehangolt kölcsönös együttműködést igényel.

Az idővonal haszns szemléltető eszköz az oktatási folyamatban, elősegíti a tanulók tájékozódását ez egyes eseményekben, témakörökben. A legtöbb idővonal-szerkesztő könnyen kezelhető, így az idővonalakat a tanulók is el tudják készíteni. Az idővonal elkészítése fejleszti a kreativitásukat, az egyéniségüket, segségnkkel felgyorsul az összefüggések kikristályosodása az adott témában, megkönnyíti az egyes

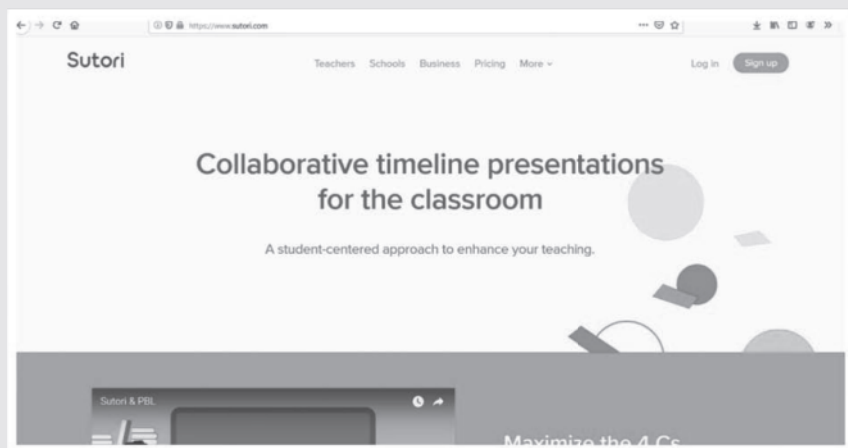
tematikus egységekből irnd felmérésekre a felkészülést.

Az idővonalak fontos szerepet játszanak az ismeretek gyarapításában is. Segségnkkel a tanulók új információkhoz jutnak, amelyek megerősíthetik érdeklődésüket az adott tantárgy iránt, elmélyíthetik ismereteiket, tudatosíthatják az összefüggéseket, így az idővonalak felhasználása megkönnyíti és hatékonyabbá teszi az oktatási folyamatot.

HOGYAN KÉSZÍTSÜNK IDŐVONALAT?

Az idővonal elkészítéséhez sok online webalkalmazás lehet segségnkre, ezek közül n a Sutori nev idővonal-szerkesztőt használom. Azért esett erre a választásom, mert a Sutori az egyszerű használatának és sokrétűségének köszönhetően az egyik legismertebb online idővonal-szerkesztő.

A www.sutori.com oldalon kedvünkre böngészhetünk a meglévő (mások által készített) idővonalak közt. Amennyiben saját idővonalat szeretnénk szerkeszteni, ehhez regisztrálnunk kell. Új felhasználó regisztrálása esetén az alábbi adatokat kell megadni: vezetknv, keresztnév, e-mail-cím, a felhasználó által javasolt jelszó. A már meglévő felhasználó bejelentkezése esetén be lehet jelentkezni a közösségi oldalak segségvel is, valamint a korábban megadott e-mail-cím és jelszó felhasználásával. A bejelentkezés után



A Sutori főoldala

eldönthetjük, hogy melyik felhasználóként (tanár, diák) kívánjuk igénybe venni az alkalmazás nyújtotta lehetőségeket.

Az applikáció egyetlen hátránya, hogy csak angol nyelven érhető el, de átláthatósága révén a minimális angol kifejezések elsajátításával mindenki számára könnyen és egyszerűen kezelhető. Az idővonal kialakításában segítséget nyújthat a bal alsó sarokban megjelenő ikon, erre kattintva angol nyelvű online segítséget kaphatunk munkánk elkészítéséhez az oldal szerkesztőtől.

Új idővonalat a fejlécen található menüpontok közül, a Stories ikonon belül, a „Create a story”-ra kattintva készíthetünk. Ebben a menüpontban a „My stories” címszó alatt található a már elkészített saját idővonalaink is. Az idővonal készítése során a cím, illetve alcím mellett kezdőképként fényképet is feltölthetünk. A cím alatt a kurzort az idővonal sávján húzogatva szerkeszthetjük, bővíthetjük az idővonalunkat.

Az idővonalra szöveget, képet, videofelvételt és hangfelvételt is feltölthetünk. Ezekon kívül lehetőség van kvízkérdés kialakítására is, melyek segítségével a tanulók ellenőrizhetik a tudásukat.

Az idővonalunk egyes fejezeteit is alakíthatjuk. Az egyes részeket szét húzhatjuk, tetszés szerint áthelyezhetjük vagy a nem kívánatos részeket ki is törölhetjük. Elkészült idővonalainkat módunkban áll közzétenni és megosztani másokkal, de meghagyhatjuk magunknak is, így csak a saját óráinkon használjuk fel őket. Idővonalainkat bármikor tetszés szerint szerkeszthetjük, alakíthatjuk és bővíthetjük.

A fejlécen található Resources menüpontban a mások által létrehozott

és közzétett idővonalakat találjuk. Ezeket a saját idővonalainkhoz hasonlóan szintén használhatjuk. Bár szerkeszteni nem tudjuk, de ugyanúgy kinyomtathatóak vagy megoszthatóak általunk is.

Az idővonal lehetőséget kínál a tanulók közös munkájának egyszerű és hatékony megszervezésére, így segíti az együttműködést is. Mivel ez egy bonyolult folyamat, szükséges, hogy a csoport tagjai egymás közt kicseréljék az ismereteiket és ötleteiket. Az online felület eközben lehetővé teszi, hogy a csoport tagjainak állandó áttekintésük legyen a projekt állapotáról, így a változásokra azonnal tudnak reagálni. Az idővonal alkalmazásának hozadéka a csoportmunkában a tagok gyors és hatékony kommunikációja, ami pozitívan befolyásolja az elvégzett munka minőségét is. Az együttműködés növeli a munka hatékonyságát, így a tevékenység végeredménye is hasznosabb lesz. Már a készítés/szerkesztés során sokat tanulnak a tanulók, miközben fejlődik a kritikus gondolkodásuk, amely lehetővé teszi, hogy képesek legyenek megkülönböztetni egymástól a releváns és a kevésbé fontos információkat, valamint tudjanak következtetéseket levonni.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY PÁLYAKÉPE – IDŐVONAL SEGÍTSÉGÉVEL

• *Ezt már olvastad, hallottad?*

A tanulók a romantika korából származó verseket kapnak egy lapon, melyek között néhányat már ismernek, néhányról még nem tanultunk. A tanulók feladata, hogy kiválasszák a korábban még nem olvasott, nem hallott verseket. Az ismerős alkotásokról megállapítjuk, ki írta őket, mi a címük.

A Vörösmarty-művekről felidézünk egy-egy gondolatot is, így a gyakorlat ismétlésnek is kiváló.

• *Vörösmarty idővonalon*

Az alapján osztom hármas csoportokba a tanulókat, hogy mennyi verset ismertek fel. Minden csoportba kerül jobban és kevésbé jól teljesítő tanuló is.

A tanulók bejelentkeznek a saját osztályuk kódjával a www.sutori.com oldalon. Mindenki kikeresi a Vörösmarty Mihályról szóló idővonalat. A képekkel, szöveggel, versekkel kiegészített idővonal sokkal több és látványosabb információkat tartalmaz, mint önmagában csak a tankönyv. A csoportok áttanulmányozzák az idővonalat, és az INSERT technika segítségével értékeli a közzétett információkat (? = új információ; * = ismert információ, de szeretnék róla többet tudni; - = jól ismert információ; ! = hozzá tudok fűzni valamit). A csoportmunkákat frontálisan egyeztetjük, értékeljük.

• *Egy Vörösmarty-vers kiemelése*

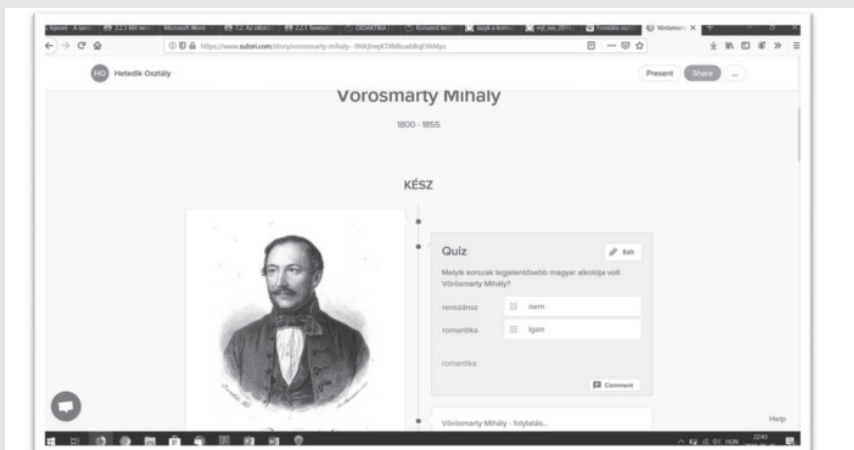
Mindegyik csoport kap egy versszakot a *Szép Ilonka* című elbeszélő költeményből. Ezt elolvasva az összes csoport saját szavaival összefoglalja mindazt, amit olvasott, majd a versszakokat helyes sorrendbe állítva elkészíti a mű cselekményének idővonalát, eseménylancát.

• *Kvízkészítés*

Ezután a www.sutori.com oldalon elkészített idővonalra minden csoport készít 5 kvízkérdést, amelyeket később az interaktív táblánál a többi csoport megpróbál helyesen megválaszolni. A tanórát végül összefoglalás, az órai tevékenység értékelésével zárjuk.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- VARGOVÁ, Andrea – SZARKA, Katarína. 2018a. Az online idővonalak használatának lehetősége és előnye a gyakorlati oktatásban. In: *Zborník X. medzinárodnej konferencie Univerzity J. Selyeho*. Komárno: Univerzita J. Selyeho. 86–92. Elérhető online: http://selyetudkonf.ujs.sk/files/zbornik2018/Zbornik_UJS_2018_webove_aplikacie_SJE_tanulmanykotet_web.apl.pdf
- VARGOVÁ, Andrea. 2018b. Možnosti využitia web-based časových osí vo vzdelávaní. In: SZARKA, Katarína et al.: *Inovácie v pregraduálnej príprave učiteľov s využitím webových aplikácií*. 2018. Komárom: KOMPRESS Nyomdaipari Kft. ISBN: 978-615-00-2597-1



Kvízkérdések az idővonalon Vörösmarty Mihályról